

Delo krajevnih
odborov OF

Med sklepi zadnjega pokrajinskega plenuma OF je bila poudarjena tudi potreba organizacijske izpopolnitve dela Osvobodilne fronte, predvsem dela krajevnih odborov. To je postala tudi izredno važna točka tekmovanja in v mnogih primerih se je že pokazalo, da je večino doseženih uspehov v dosedanjem tekmovanju treba pripisati pravilnemu in dobro organiziranemu delu pod vodstvom krajevnih odborov OF.

Če hoče krajevni odbor uspešno delovati kot vodstvo svojega kraja, mora predvsem dobro poznati svoj delokrog, imeti pregled nad člani in nečlani, vedeti za vse dogajanje, predvsem pa obvladati politični položaj. Zavedati se mora svoje odgovornosti in znati samostojno nastopiti vedno, kadar to zahteva položaj. Ne sme čakati samo pismenih odgovorov okrajnega odbora, ampak mora znati samostojno poiskati najboljšo rešitev takoj, ko se pokaže za to potreba. Vse to pa je možno samo, če ves odbor dela res skupno, če se čim bolj pogosto pretresajo vsa pereča vprašanja na skupni seji in če se naloge razdelijo na vse odbornike po posameznih sektorjih odgovornosti.

Vse delo krajevnih odborov je že tako široko, da vsaka naloga zahteva prav posebej nekoga, da se vanjo poglobi in za to v odboru odgovarja. Najvažnejše naloge so predvsem naslednje:

1. K organizacijskemu delu spada pregled članstva, odgovornost za članarino, pregled nad delovanjem množičnih organizacij, pošiljanje poročil itd. Tu je zlasti treba poudariti pomol, ki jo mora odbor OF nuditi AFŽ in mladini.

2. Politično delo obsega skrb za politično izobrazbo ljudstva in povezovanje vseh antifašističnih elementov. Sem spadajo politični sestanki, študij važnih člankov iz naših listov, skupno poslušanje radijskih vesti itd. Nekateri odbori so uvedli zelo uspešen politični študij tako, da na skupnih vaških sestankih citirajo važne članke in se sproti pogovore o njih vsebini in o najvažnejših vprašanjih mednarodne in domače politike.

3. Propagandno delo manifestira našo borbena voljo in ima nalogo razkrinkavati delo sovražnikov, predvsem pa nacistično propagando. K propagandnemu delu prištevamo vse manifestacije, s katerimi vzpodbujamo k borbi, dajemo duška svojim čustvom in opozarjamo ves svet na svoje zahteve.

4. H kulturnemu delu štejemo prav glasbenih in dramskih prireditev. S kulturnim delom ohranjamo bogastvo, ki smo ga prejeli od svojih pradedov, slovensko narodno pesem, običaje in ustvaritve naših največjih duhov, in bogatimo svojo notranjost.

5. Prosvetno delo mora dati naši mladini vse to, česar ni prejela v nemški šoli. Izredno važni so jezikovni tečaji, ki naj naši mladini odpro zaklade materinskega jezika, vzgojijo ljubezen do slovenske knjige in odprejo pot k nadaljnji izobrazbi.

6. Posebno važna je tudi — zlasti v današnjem stanju na Koroškem — borba za izvedbo denacifikacije in za razkrinkavanje nacističnih elementov

Ljudstvo Slovenske Koroške -
Moskovski konferenci

Številne resolucije in pisma konferenci zunanjih ministrov izražajo zahteve koroških Slovencev po priključitvi k Titovi Jugoslaviji

Po vsej Slovenski Koroški se vršijo prireditve in zborovanja iz katerih ljudstvo pošilja resolucije in pisma konferenci zunanjih ministrov v Moskvi. Prebivalci občine Rožeka so s sestanka dne 8. 3. 1947 poslali v Moskvo resolucijo, v kateri izjavljajo med drugim:

Odločno zavračamo trditve avstrijskega memoranduma in avstrijske delegacije na londonski konferenci o pravicah, ki naj bi jih uživali koroški Slovenci zdaj v Avstriji. Mi nasprotno ugotavljamo sledeče:

1. Da se še vedno preganjajo in postavljajo Slovenci in predvsem tisti, ki so se borili proti fašizmu.

2. Da se kljub številnim protestom na Koroškem še vedno svobodno kretno ljudje, ki so odgovorni za naše trpljenje in gorje, in celo uživajo podporo in prednost v javnem življenju.

3. Da se uredba o šolstvu, o dvojezičnem uradovanju in o dvojezičnih napisih praktično sploh ne uveljavlja. Vse slovenske napise, katere smo napravili sami, so čez noč odstranili fašistični elementi. Zato smatramo, da je za nas edina rešitev priključitev k Jugoslaviji, za katero se borimo.

Prebivalci občine Blato
pri Pliberku

Prebivalci občine Blato pri Pliberku izjavljajo v svoji resoluciji: Naša občina je izrazito slovenska. Avstrijsko uradno štetje leta 1910 je našelo v občini Blato 1451 Slovencev in 32 Nemcev, čeprav dejansko ni bilo med nami še nobenega Nemca. Od takrat so z vso silo tudi pri nas izvajali germanizacijo. Slovenske družine so preganjali z naše zemlje in naseljevali nemške koloniste, tako smo bili Slovenci na svoji zemlji hlapi tujcev. To je bila doba skrajne brezpravnosti Slovencev, ki se ne sme nikdar več povrniti.

ter njihovega delovanja. Odbori OF kot predstavniki organizacije, ki je edina vodila oborožen boj proti fašizmu, so upravičeni zahtevati povsod svojega zastopnika v tričlanski odbore za denacifikacijo.

7. Posebno skrb je treba posvetiti možnosti, ki jo imajo člani OF, kateri delajo v občinskih odborih, raznih gospodarskih ustanovah in v vsem ostalem javnem udejstvovanju, da se na teh mestih odločno borijo za uresničenje demokratičnih načel in za pravice slovenskega ljudstva.

Vsak krajevni odbor mora skrbeti za izpolnjevanje teh nalog, kar se najlaže doseže tako, da za vsakega od teh sektorjev dela odgovarja po en član odbora. Seveda je mogoče pone-

Slovenski antifašisti
iz Bistrice

zbrani na sestanku dne 6. 3. 1947 so v svoji zahtevi po priključitvi k FLRJ med drugim izjavili: Smatramo, da smo vsemu svetu jasno dokazali, da želi prebivalstvo Slovenske Koroške živeti v svobodni državi FLRJ. To nismo povedali samo z besedami, temveč s svojo borbo proti nemškemu fašizmu, v kateri smo se borili ramo ob ramo z ostalimi jugoslovanskimi narodi.

Resolucija iz Podkloštra

»Pri nas in v vsej Ziljski dolini, ožji domovini znanih voditeljev koroških Slovencev Matije Majerja in Franca Grafenauerja, sploh ni bilo plebiscita. Nam Slovincem, ki že od nekdaj živimo na tej zemlji, sploh ni bila dana

možnost glasovanja. Pač pa je bila dovoljena glasovalna pravica tisočim tujcem, ki so prišli na dan plebiscita v glasovalno cono. Zato nikoli nismo priznali odločitve, ki je razkosala Slovensko Koroško in privedla do kričnega plebiscita. Zahtevamo pa priznanje glasovanja, s katerim je slovenski narod na Koroškem na strani zaveznikov zmagal. To je naš krvavi plebiscit osvobodilne borbe proti fašizmu, ki smo ga izbojevali kot del jugoslovanskega osvobodilnega gibanja. Naša udeležba v tej borbi je bila velika. Samo občini Podklošter in Bekštanj, ki sta bili v letu 1920 brez glasovanja prepuščeni Avstriji, sta pretrpeli v boju proti Hitlerju 211 žrtev, to je oseb, ki so bile izseljene, poslani v koncentracijska taborišča in ječe, in 22 smrtnih žrtev. To dovolj jasno dokazuje našo voljo in pravico do priključitve k Jugoslaviji.«

Fašistični provokatorji so hoteli preprečiti
prireditev OF v Železni Kapli

Odbor Osvobodilne fronte v Žel. Kapli je skupno s Prosvetnim društvom priredil v nedeljo 16. marca zborovanje OF in kulturno prireditev. Že nekaj dni pred zborovanjem je občinski tajnik iz Dobrle vasi Poltnik Siegfried, član NSDAP, bivši prostovoljec hitlerjevega zrakoplovstva, prišel v Žel. Kaplo organizirat nacistične elemente, da bi preprečili prireditev OF. V nedeljo so se res zbrale skupine nacistov in znanih fašističnih elementov iz vse Podjune, oborožene s palicami, gumijevkami in verigami. Te skupine so pričele izzivati antifašiste in napadati posameznike, predvsem pa povorke udeležencev, ki so prihajali na prireditev iz okoliških vasi. Nacistični provokatorji so trgali slovenske transparente in zastave ter grozili slovenskim antifašistom. Zelo ojačena avstrijska policija je blokirala glavnino članov OF, medtem ko

proti nacističnim provokatorjem ni podvzela nikakih ukrepov, čeprav je lahko vsakdo videl, kdo so izzivalci izgreda. Ti so se nemoteno zbirali na trgu in grozili antifašistom z znanimi šovinističnimi klici: »Horuck über Seeburg!«, »Nieder mit den Verrätern«. Fašistični razgrajči so opustošili dvorano kina, ki je bila okrašena za prireditev. Skupina nacističnih šovinistov, oboroženih s palicami in gumijevkami je dejansko napadla tudi inozemskega novinarja, dop. TASSA-a.

Nastop nacističnih provokatorjev ni mogel preprečiti zborovanja slovenskih antifašistov. Pričelo se je ob 13. uri z razvitjem jugoslovanske zastave in s himno »Hej, Slovanci! Član POOF-a dr. Mirt Zwitter se je v svojem govoru dotaknil tudi nacističnega napada na udeležence zborovanja. Poudaril je, da je ta napad delo združenih fašističnih elementov, nacistov SS-ovcev, SA-jevcev in inozemskih fašistov, ki jih avstrijske oblasti očitno vzpodbujajo v borbi proti OF. Naš odgovor na vse te fašistične provokacije je: Še odločneje se bomo borili za iztrebljenje nacizma, še bolj vztrajno in nepopustljivo bomo delali za priključitev Slovenske Koroške k Jugoslaviji, ki nam bo prinesla resnično svobodo in demokracijo.«

Pravilno delovanje krajevnih odborov je izredno važno za nadaljnjo borbo Osvobodilne fronte. Prav zavest, da stojimo v odločilnih zgodovinskih dneh svoje borbe za osvoboditev, mora voditi krajevne odbore Osvobodilne fronte v prizadevanju, da svoje delo v drugi polovici tekmovanja temeljito izpopolnijo.

Karl Prušnik

Po zaključku zborovanja so skupine nacistov ponovno napadle posamezne člane OF. Fašistična tolpa je vdrla v lokal OF, ga opustošila in pretepla do krvi tajnika Slovenskega prosvetnega društva »Zarja« tov. Rutarja. Značilno je za današnje stanje na Koroškem, da varnostni organi niso doslej še nikogar od napadalcev poklicali na odgovor.

Napad na antifašiste v Železni Kapli, so izvršili znani nacistični elementi

Napad na antifašistično prireditev v Žel. Kapli je delo nacističnih elementov. Za to fašistično provokacijo so bile organizirane skupine napadalcev, ki so jih vodili SS-ovci in SA-jevci sporazumevajoč se med seboj z znaki policijskih pišalk. Z istimi znaki so v dobi oborožene borbe napadali SS oddelki slovenske partizane. V napadu na slovenske antifašiste so sodelovali uslužbenci grofa Thurna, člani Wurfkomande iz Priboja, Galicije, Gorič in Kamna, ki so znani že iz mnogih provokacij in napadov na antifašiste, ter nekateri inozemski fašisti. Orožništvo je bilo ojačeno s koncentracijo iz vsega velikovškega okraja. Vsa ta množica varnostnih organov ni aretirala nikogar od nacističnih izvajalcev, ki so s koli, bikovkami in kamenjem grozili antifašistom, ampak jim je s svojim pasivnim zadržanjem, dajala celo neposredno vzpodbudo.

Navedli bomo nekaj imen nacističnih udeležencev napada na slovenske antifašiste:

Jerlich Anton, bivši SA-jevec je sodeloval tudi pri napadu na dopisnika TASSA, Haderlap Vilhem, član SS od leta 1939, Koch Albert je pristopil iz »Hitler Jugend« k SS februarja 1939, Moritz Hans, član SA od maja 1938 in član NSDAP od marca 1941 ter Blockleiter, Messner Kuno, član NSDAP od 1937, Majdič Karl, član NSDAP od 1938 Mohar Karl, prostovoljec SS divizije Herman Göring, Edlinger Alojz, SS Sturmführer, Logar Franc, SS, Loppar Franc član NSKK leta 1938, Dr. Kreulitsch Walter, kandidat NSDAP od 1941, Velik Karl,

član NSDAP od leta 1940, Sila Hilda, član NSDAP od septembra 1942, Romauh Wolfgang, NSDAP, od 1938 bil Zellenleiter in SA Scharführer od 1938, Pristounik Jakob, član SA od 1938, Pleschenberger Thomas, član NSDAP od 1940, Poltnig Siegrid, član NSDAP, sedaj občinski tajnik v Dobri vasi, Jensterle Franjo, fašistični emigrant iz Jugoslavije, pred kratkim obsojen na 6 mesecev zapor, zaradi tatvine, še vedno na svobodi, Kalijan Fritz, prostovoljec hitlerjeve armade, obsojen na 2 leti zapor zaradi napada na partizana Kristofa v Žel. Kapli, Zeitlinger Erich, oficir hitlerjevega zrakoplovstva, Glavan Friedl, oficir hitlerjevega zrakoplovstva, Weinzirol Erich, hitlerjevski oficir, Lamprecht Herta, član NSDAP od 1942, Polanšek Helena, član NSDAP od leta 1940 in drugi.

Poročilo deželne varnostne direkcije, ki ga je posnela večina avstrijskih listov, niti z besedo ne omenja početja teh nacističnih provokatorjev in je naperjeno proti antifašistom. Ščitenje fašističnega nasilja nad koroškimi Slovenci je že poznana metoda avstrijskih oblasti, ki poskušajo na ta način zadržati osvobodilno gibanje koroških Slovencev. Toda te nacistične metode koroške Slovence samo potrjujejo v prepričanju, da nam edino priključitev k FLRJ zagotovi svobodo in srenejše življenje. Zato je tudi fašističen napad na antifašiste v Žel. Kapli dvignil med našim ljudstvom nov val ogorčenja nad nacističnim nasiljem in samo razplamtel še k večji vztrajnosti in borbenosti vse koroške Slovence.

Kaj pravijo k Trumanovi poslanici

PREDSEDNIK POLJSKE VLADE:

Predsednik poljske vlade, Cyrankiewicz je izjavil na tiskovni konferenci, da je med svojim bivanjem v Moskvi obravnaval številna vprašanja s sovjetskimi državniki in da je poljska vlada z uspehi teh razgovorov popolnoma zadovoljna.

Predsednik vlade Cyrankiewicz je pripomnil k Trumanovi izjavi, po kateri naj bi imele vzhodnoevropske države vključno Poljska totalitarne režim, da je vladala na Poljskem pred vojno totalitarna vlada in na pol fašistična diktatura. To pa tedaj ni oviralo Združenih držav, da ne bi vzdrževale s polfašistično Poljsko dobrih gospodarskih in političnih odnosov. Poljska še danes trpi zaradi posledic polfašističnega predvojnege režima, zato nastopajo oblasti strogo proti tistim, ki hočejo ovirati normalen demokratičen razvoj države.

LABURISTIČNI POSLANEC ZILLIACUS

Na zborovanju laburistične stranke je dejal laburistični poslanec Zilliacus:

Zadnja dva Trumanova govora sta pokazala, kakšne namene imajo ZDA, reakcija in velekapital, ki odločajo o usodi naroda. V svojem prvem govoru je izjavil prezident v imenu kapitalistične Amerike, da je potrebna najmanj diplomatska in gospodarska vojna proti evropskemu socializmu in proti gibanju za socialno in narodno osvoboditvijo v Aziji. V svojem drugem govoru je izjavil Truman vsemu svetu, da bo igral stricker Sam — božička za monarhiste, reakcionarje, kolaboracioniste, kvizlinge in fašiste v vseh deželah.

Treba si je biti na jasnem, da so ZDA v Grčiji in Turčiji samo naslednik Bevina, ki so prevzele skrb za nadaljevanje Chur-

chillove zunanje politike. Na mednarodni pozornosti bi ZDA rade igrale vlogo trmatega zagovornika strega socialnega reda in vtelesenega nasprotnika socializma, podobno kot britanski konservativci po prvi svetovni vojni. Tudi zopna hinavščina, s katero je prezident popolnoma brez sramu označil odkrito tiranstvo v Grčiji in Turčiji kot demokracijo, se lahko primerja z nesramnostjo in zlaganostjo britanskih konservativcev, ki so besedi »demokracija« in »svoboda« zlorabili za to, da bi opravičili intervencijo v Rusiji. Takšna politika konservativcev po prvi svetovni vojni je privedla neposredno do druge svetovne vojne. Ponovitev te politike ne pomeni samo nevarnosti, temveč popolno neizbežnost tretje svetovne vojne.

Treba je odkloniti Churchillovo politiko, zunanji politiki pa dati osnovo, ki je služila laburistični stranki kot obveza pri volitvah. Prijateljstvo in sodelovanje z ZSSR in z jugovzhodnimi evropskimi državami, ki imajo načrtno gospodarstvo — to bi okrepilo splošen gospodarski položaj Anglije.

PETROLEJSKA POLITIKA — OZADJE TRUMANOVEGA GOVORA

Londonski list »Reynolds News« piše: Prazne fraze o politični svobodi in demokraciji, s katerimi naj bi bili opravičeni ukrepi, ki jih zahteva Truman, so navadna prevara. Če je kje treba vmešavanja, da bi se vzpostavila demokracija, potem je to Francova Španija. Amerika se ne zanima toliko za Grčijo kot za Turčijo, ki igra vlogo odbijača med Rusijo in petrolejskimi polji na Srednjem vzhodu. »Truman je imel svoj govor na petrolejskem sodu.«

predstavniki tesalske demokratične armade, ki so opisali vzroke in cilje, zaradi katerih se grški demokrati borijo zoper današnji režim. Komisija je potovala tudi ob jugoslovanski in bolgarski meji, da bi raziskala vzroke, ki so zakrivali obmejni spopad 20. septembra.

Poskusi monarhofašistične vlade, da bi zvrnila krivdo za državljansko vojno v Grčiji na severne sosedje, predvsem na Jugoslavijo, so izpodleteli. Z lažnimi »dokazi«, krivimi pričanji in potvorjenimi »dokumenti« monarhofašisti ne morejo skriti pred svetovno javnostjo svoje odgovornosti za današnje razmere. Največji polom, ki ga

je doživela grška vlada s svojimi pričami, se je zgodil v Larisi. Tomas Zahos, ena izmed »prič«, na katero so monarhofašisti polagali veliko upanje, je izjavil pred komisijo, da so njegove izjave, navedene v »beli knjigi« grških »dokazov«, popolnoma neresnične. Grška vlada je v »beli knjigi« navedla, da je bila v obmejnem jugoslovanskem mestu »Vojaška šola«, v kateri so se grški partizani usposabljali za borbo proti monarhofašističnemu režimu. Te grške obtožbe je Tomas Zahos označil kot laži in potvorbe in dodal, da ga je angleški oficir, instruktor žandarmerije v Janini, z grožnjami in pritiskom prisilil k podpisu te izjave.

Druge »priče«, ki naj bi potrdila grške obtožbe, navedene v »beli knjigi«, niso za-

slisali kljub protestom, ki jih je vložil jugoslovanski predstavnik. Zdi se, da so se monarhofašisti ustrašili, da jih bo priča prav tako razkrinkala kakor Tomas Zahos.

Medtem ko se nudijo preiskovalni komisiji Varnostnega sveta stalno novi dokazi o krivdi grškega režima za današnje razmere v državi, se pripravlja monarhofašistična vlada, opogumljena s posojilom in podporo, ki ji jo je obetal predsednik Truman, na nove velike »očistevalne operacije«. Demokratična armada pa nadaljuje borbo za osvobodjenje in neodvisnost Grčije in je razširila svoje ofenzivne operacije na nova ozemlja. V januarju in februarju so partizanske enote osvobodile novih 931 vasi.

Molotov o gospodarskih načelih pri mirovni pogodbi z Nemčijo

Zunanji minister SZ Molotov je imel na konferenci zunanjih ministrov dne 18. marca velik govor, v katerem je pojasnil stališče sovjetske vlade glede gospodarskih načel pri mirovni pogodbi z Nemčijo. Kot poglobljen namen skupne gospodarske politike zaveznikov je nakazal v tem, da Nemčija krije svoje mirnodobske potrebe, da izpolni gospodarske obveznosti, ki jih ima do zaveznikov in končno da se uniči nemški vojaško-industrijski potencial.

Molotov je izjavil, da je vojna proti Japonski in Nemčiji stala Sovjetsko zvezo 357 milijard dolarjev. Nemci so v okupiranih področjih povzročili škode za 128 milijard dolarjev. Sovjetska zveza pa za-

hteva od Nemčije samo 10 milijard dolarjev reparacij.

Sovjetska vlada vztraja na tem, naj svet zunanjih ministrov sklene, da se Porurje stavi pod skupno nadzorstvo Velike Britanije, Francije, ZDA in SZ. Samo skupno nadzorstvo štirih zaveznikov sil lahko nudi gotovost, da porurska težka industrija ne bo postala več osnova za ponovno vzpostavitev nemškega vojaškega potenciala in za ponovitev nemškega napada.

V nadaljnjem delu svojega govora je Molotov podal sovjetske predloge za zagotovitev gospodarske enotnosti Nemčije, na koncu pa je podal stališče SZ v vprašanju plačila reparacij s strani Nemčije.

MADŽARSKI MINISTER ZA TESNO SO-DELOVANJE S SOVJETSKO ZVEZO IN JUGOSLAVIJO

Madžarski minister Zoltan Santo je v Beogradu priredil tiskovno konferenco, na kateri je poudaril nujnost dobrih sosedskih odnosov in tesnega sodelovanja med demokratično Madžarsko in Jugoslavijo. Da bi se povojna Madžarska ponovno dvignila, je nujno potrebno, da se izvedejo temeljite reforme v notranji politiki in da se nadaljuje borba proti vsem notranjim in zunanjim sovražnikom ljudske demokracije. Pred kratkim odkrita zarota kaže, da madžarsko reakcijo podpira inozemstvo in da je postala dedič nemških fašistov in imperialistov. Minister Santo je dalje dejal, kako Madžarska ni bila zmožna, da bi se osvobodila z lastnimi silami. Napori Sovjetske zveze, Jugoslavije in ostalih svobodoljubnih narodov so osvobodili tudi Madžarsko. Minister Santo je končal z izjavo, da želi Madžarska polno sodelovanje in prijateljstvo z demokratičnimi sosedji, Sovjetsko zvezo in FLR Jugoslavijo.

GOTTWALD O ZUNANJI POLITIKI ČSR

Čehoslovaški ministrski predsednik Klement Gottwald je v svojem govoru rudarjem v Kladnu izjavil, da mora zunanja politika ČSR temeljiti na tistih osnovah, ki so položene v pogodbah s Sovjetsko zvezo, Poljsko, Jugoslavijo in Bolgarijo. Takšna slovanska politika, ki se naslanja na Sovjetsko zvezo, je porok, da ne bo nikdar več prišlo do novega Münchena.

OBLETNICA POLJSKO-JUGOSLOVANSKE POGODBE

Lani 17. marca je bila v Varšavi podpisana poljsko-jugoslovanska pogodba o prijateljstvu in medsebojni pomoči. Pogodba med tema dvema državama, ki sta v zadnji vojni poleg Sovjetske zveze prispevali za zmago zaveznikov največ žrtve, je korak k uveljavitvi svetovnega miru in onemogoča morebitni ponovni nemški napad na slovanske države. Pogodba je tudi velik doprinos k jačanju slovanskega sožitja. O priliki obletnice podpisa sta poljski zunanji minister Modzeluski in jugoslovanski zunanji minister Simić izmenjala pozdravni brzojavki.

BOLGARIJA ZMANJSUJE VOJNE IZDATKE

Bolgarski ministrski svet je sprejel predlog novega državnega proračuna v znesku 55 milijard levov. Značilnost novega proračuna je znatno znižanje izdatkov za vojno in notranje ministrstvo. Na račun teh znižanj se bodo zvišali izdatki ministrstva za industrijo in elektrifikacijo, prosveto in zdravstvo. Proračunski predlog bo predložen Velikemu sobranju.

POLITIČNE VESTI

Ameriške zasedbene oblasti v Nemčiji so zadržale tri transporte poljskih rudarjev, ki so se vračali iz Francije v domovino. Dva transporta sta pozneje nadaljevala pot, tretji pa se je moral vrniti v Francijo, ker rudarji niso mogli plačati 100 dolarjev za prehodno dovoljenje skozi ameriško zono.

Egiptovski generalni konzul v Bombaju je izjavil, da nameravajo države članice arabske lige, uradno priznati Indonezijsko republiko.

V Parizu se je končala stavka časopisnih stavcev, ki je trajala skoraj mesec dni. Ves ta čas je bil Pariz brez časopisov.

V Budimpešti je prispela jugoslovanska trgovinska delegacija, ki bo sodelovala v podrobnih izdelavi že v Beogradu podpisanega madžarsko-jugoslovanskega gospodarskega sporazuma.

Bolgarska vlada zahteva od zavezniškega nadzornega sveta za Avstrijo izročitev bolgarskih vojnih zločincev, ki so v Avstriji.

14. marca je bila podpisana med vlado ZDA in Filipini pogodba, po kateri razpolaga ameriška vlada za dobo 99 let s filipinskimi vojaškimi oporišči.

V kratkem se bo pričel v ČSR proces proti Janu Bati, bivšemu direktorju tovarne čevljev Bata, ker je v času okupacije podpiral sovražnika.

Drobne novice

Industrijske rastline v dolini Drine bodo po novem gospodarskem načrtu zavzemale obširna področja. Dolina Drine je eno najrodovitnejših področij Srbije. Površina, posejana z industrijskimi rastlinami, bo podvojena. Številni kmetje so že sklenili, da bodo gojili sladkorno peso, sončnice, konopljo itd. Posebnega pomena bo saditev konoplje, katere seme je bilo treba doslej uvažati.

Za izgradnjo države je velikega pomena tehnični naraščaj. Nova Jugoslavija se tega v polni meri zaveda. Številni sindikati in različne tovarne so organizirale posebne tečaje, na katerih se izpopolnjujejo strokovnjaki in delavci. Na tečajih poučujejo inženirji in tehniki pa tudi posebno zmogni strokovni delavci. Tako dobivajo jugoslovanska podjetja nov tehnični naraščaj, ki bo mnogo pripomogel k naglemu gospodarskemu dvigu države.

Umetniki zagrebske radijske postaje so odpotovali v Albanijo. Skupina šteje 46 ljudi, solistov, pevcev, glasbenikov in balet. Jugoslovanski umetniki bodo napravili turnejo po vseh važnejših krajih Albanije na turneji bodo mesec dni.

MONARHOFAŠISTIČNE »PRIČE« POSTAVLJAJO NA LAZ GRŠKE OBTOŽBE

Posebna preiskovalna komisija Varnostnega sveta je po večdnem delu zapustila Solun in odšla v severno Grčijo. V Solunu je zaslila tudi predstavnika razpuščene grške mlad. organizacije EPON, ki je poročal o terorju monarhofašistov in predal komisiji 600 strani dolgo obtožnico zoper današnji nasilni režim v Grčiji. V Larisi in drugih severnogrških mestih so ljudje pripovedovali o zločinih in nasiljih monarhofašistov in žandarmerije, v vasi Agorijani pa je prišla komisija v stik s

Po naši zemlji

V času vsiljenega plebiscita je bila Vrba že moderno letovišče. Z gospodarskim pritiskom so vplivali na naše ljudi in jih hujskali proti lastnemu narodu. Z obljubami so jih precej dobili na svojo stran in od takrat šele se v našem kraju delijo ljudje v dva tabora: V Slovence in v tako imenovane „Vindišarje“, ali kakor jih danes imenujejo v „avstrijske Slovence“.

Nasilju po plebiscitu in gospodarskemu pritisku v naslednjih letih je sicer marsikdo podlegel, a večina je ostala zavedna in kljubovala tudi nacistični strahovladni. Leta 1919 so me internirali v Litzlhofu, kjer nas je bilo 300 Slovencev. Tedaj sem se zavedel, da nas hočejo če ne zlepa pa zgrda ponemčiti. Moja vest pa mi ni pustila, da bi miroval, zato sem se boril po svojih močeh za narodno pravico. Danes sem zelo vesel, da se je koroško vprašanje začelo reševati na način, kakor je pokazal maršal Tito. Samo z nepopustljivo borbo bomo zmagali. Tega bom najbolj vesel, ko bodo ljudje spoznali, da so kot Slovenci lahko še najbolj svobodni in ponosni."

Celotno število uničenih slovenskih knjig na ozemlju Slovenske Koroške znaša po najnižji cenvti 80.000, ne upoštevajoč revije in časopise. Poleg tega je bilo uničenih nad 4.000 slovenskih ter nad 9.000 nemških in drugih knjig. Škoda, ki je nastala z uničenjem ter neprecenljive in v veliki meri nenadomestljive kulturne zakladnice, je najhujši udarec proti obnovitvi slovenske kulture na Koroškem. Po sedanjih cenvtah znaša materialna škoda najmanj en milijon 200.000 šilingov. Dr. Mirt Zwittner

NAŠA ŽENA

Kako so praznovalе žene Slovenske Koroške mednarodni ženski praznik

Osmi marec je bil dan vseh žena, vseh mater in deklet. Praznovala ga je tudi Slovenska Koroška. Antifašistična fronta žena Slovenske Koroške mu je dala še poseben poudarek s tem, da je na proslavah razgibala žene Slovenske Koroške in mobilizirala njihove sile za nadaljnjo dosledno borbo proti silam reakcije. Pred ženami je razvila pregled že opravljenega dela in pokazala načrte za delo v bodočnosti. Tako je organizacija žena na Koroškem, sama vključena v tekmovanje vsega slovenskega koroškega ljudstva za priključitev k Titovi Jugoslaviji, dala udeleženkam proslav tudi trdne smernice za čim bolj plodovito tekmovanje.

V Velikovecu je bila proslava še posebno pomembna. Praznovala smo namreč 8. marec skupaj z avstrijskimi antifašistkami. Čeprav so bile poti zelo slabe in je mnogo žena imelo prehoditi dobršen kos poti, se je vendar zbralo veliko število udeleženk-zajem.

Glas Jugoslovank skupno z glasovi predstavnic sovjetskih žena je postal glas mobilizatorja ogromnih milijonov žena 43 držav, združenih v Mednarodni demokratični federaciji žena.

Izvedba petletnega načrta postavlja tudi pred žene nujnost vključevanja v produkcijo in ureditev življenja tako, da zaradi njenega dela v produkciji ne bodo trpeli njeni otroci in družina.

Z Uredbo o razdelitvi dobička in sklada vodstev podjetij je dala država med drugim tudi nove možnosti za ustanavljanje socialnih in kulturnih ustanov pri industrijskih podjetjih in gostinskih obratih in tako omogočila, da žene delavke, sindikati, organizacije AFŽ in druge organizacije samoiniciativno začno čim hitreje in čim bolj reševati probleme dečjih jasli in domov igre in dela, ki bodo nudili varno streho in prijeten dom otrokom v času materine zaposlenosti.

Masovno vključevanje žene v produktivno delo je pogoj za njeno resnično, tudi ekonomsko osamosvojitve - pogoj za njen duševni razvoj.

Vključitev žena v produktivno delo pa bo pomenila tudi neverjeten dvig njihove zavesti ter političnega in kulturnega nivoja, osvoboditev od ozkih kuhinjskih sten in ogled ter razumevanje naših splošnih državnih nalog in perspektiv razvoja.

(Iz govora Lidije Šentjurčeve za letošnji 8. marec.)

stopnic občinskih in krajevnih odborov AFŽ iz vsega velikovškega okraja.

Politično poročilo je imela tov. Milena Mohor, ki mu je sledila živahna razprava. Za tem je bilo navdušeno sprejeto poročilo o pomenu ženskega političnega dela, zastopnica avstrijskih žena z Dunaja pa je govorila o pomenu borbe vseh žena. Tov. Košutnikova je nato poročala o opravljenem delu.

Na pobudo AFŽ so bili organizirani gospodinjstvi tečaji, ki jih prireja Slovenska prosvetna zveza. AFŽ je med tekmovanjem z materialno pomočjo omogočila 13 dekletom obisk takšnega tečaja. Žene so nabrale tudi nekaj hrane za šolo v Dulah. AFŽ je razširila svojo organizacijo s tem, da so bili ustanovljeni odbori AFŽ po grapah okoli Železne Kaple, kjer so sedaj tudi redni sestanki.

Da bi bilo tekmovanje čim bolj uspešno, so žene sklenile, da bodo po vseh odborih proslavile 8. marec. Kjer odborov AFŽ še ni, jih bodo ustanovile. Skupaj z vsemi protifašistkami so sklenile povsod in ob vsakem času pobijati in razkrinkavati reakcionarno stremeljenje, ki onemogočajo razvoj naprednih sil in demokratizacijo v Austriji. Žene se bodo z vsemi silami vrgle na delo in pomagale drugim organizacijam OF, da bi bila Slovenska Koroška čim prej priključena k FLRJ Jugoslaviji.

Žene so se pogovorile tudi o svojem življenju in trpljenju v preteklosti in v sedanjih časih. Mnogo od njih je namreč dalo svoje sinove v veliki borbi za svobodo. Ogorčeno so protestirale proti nedavnemu celovškemu zločinu, kjer je bila ranjena tudi podpredsednica PO AFŽ, stara partizanka, interniranka in mati štirih otrok Kuhar Helena-Jelka. Žene so sprejele posebno resolucijo na Medzavezniški nadzorni svet za Avstrijo na Dunaju, ki v njej odločno zahtevajo preiskavo in kaznovanje zločincev. Tov. Kuhar Helena je bila nato v priznanje njenega dela soglasno izvoljena za okrajno predsednico AFŽ, dočim je bila izseljenka tov. Košutnikova izvoljena za njeno namestnico. Z nekaj vzpodbudnimi besedami tov. Milke Hartmanove, s pesmijo in deklamacijami je bila proslava končana.

Tudi v Borovljah so se zbrale žene,

da proslavijo svoj praznik. Na proslavo sta prišla tudi dva nepovabljenega gosta — tajna policista, ki se ves čas nista dala odpraviti. Dve deklici sta deklamirali, tov. Milena pa je podala svoje poročilo. Nato so šle žene skupno z mladino pribijati slovenske napise na občinski urad in na kašipote, v znamenju gesla: Slovenski Koroški je treba dati slovensko lice!

Zborovanje se je nato nadaljevalo. Sprejeti sta bili dve resoluciji — za Moskvo in za Ljubljano — ki izpričujeta neomajno voljo vseh žena Slovenske Koroške, da se njihova borba kon-

ča s priključitvijo k materni zemlji. Na Dunaj so poslale žene pismo v protest proti zločinu nad delegati OF dne 7. marca. Posebno pozdravno pismo so poslale žene tovarišicam v bolnišnico.

Pri volitvah okrajnega odbora je bila izvoljena za predsednico znana partizanka tov. Olipic, za njeno namestnico tov. Gräflinger in za tajnico tov. Milka Wieser. Žene so sklenile, da bodo vse delo posvetile najvišjemu cilju vseh koroških Slovencev: priključitvi Slovenske Koroške k svobodni domovini, Titovi Jugoslaviji.

S pogumnim srcem gledamo v bodočnost

V teh dneh, ko se odloča o usodi Slovenske Koroške, nam je partizanka Leni poslala pogumno pismo, iz katerega posnemamo:

»Kmalu bosta minili dve leti, odkar je zlomljen nemški fašizem. Nismo še pozabile in nikdar ne bomo mogole pozabiti tistih težkih časov, ko so nam trgali z naročij naše otroke, razdirali naše družine, ubijali in zapirali naše sinove in može. kajti hoteli so uničiti naš slovenski narod. Vendar pa smo se dvignili na strani zaveznikov in pomagali v borbi proti fašizmu. Danes je fašizem sicer vojaško strtl, toda njegov strupeni duh še ni zatrt. Treba bo nadaljevati naš boj, dokler ne bodo iztrebljeni zadnji ostanki nacizma. Zato je naša dolžnost, da se strnemo v svoji Osvobodilni fronti in njeni množični organizaciji AFŽ za Slovensko Koroško. Samo pod njenim vod-

stvom si bomo priborili resnično svobodo. Udeleževati se moramo sestankov in zborovanj, da se bomo znale boljše boriti za svojo bodočnost. Saj smo prav žene in matere toliko žrtvovalе v tej vojni. Zato se tudi v bodoče ne bomo ustrašile ne naporov in tudi ne žrtev, če bodo potrebne v boju za našo svobodo. Dobro se zavedamo, da je samo naša borba prisilila svet, da je videl krivice, ki nam jih je zadalo nemško nasilje. Videle smo, kako odločno se je postavila Jugoslavija za naše pravice in kako jo je podprla v tej pravični zahtevi velika Sovjetska zveza.

Zato lahko z mirnim in pogumnim srcem gledamo v bodočnost in na izid mirovne konference. Naša borba nam mora končno prinesiti svobodo v združitvi z našim narodom v Titovi Jugoslaviji.

SLOVENSKI PESNIK Srečko Kosovel

Srečko Kosovel, najpomembnejši slovenski lirik novejšega časa, se je rodil 18. marca 1904 v Sežani na Krasi, umrl 27. maja 1926 v Tomaju, star komaj dva in dvajset let. Njegovo življenje, polno trpljenja in pomanjkanja, je bilo pesniško izredno plodovito. Ljudsko šolo je obiskoval v Tomaju, realno in univerzo v Ljubljani. Z literaturo se je začel ukvarjati zelo zgodaj, toda brez vidnejšega uspeha, dasi se je pojavljal v raznih slovstvenih revijah od l. 1923. dalje. Z nekaterimi napredno usmerjenimi tovariši se je leto dni pred smrtjo oklenil dijaškega lista »Mladina« in v njem objavil vrsto člankov z izrazito socialno-revolucionarno vsebino (»Manifest svobodnim duhom«, »Umetnost in proletarec«, »Kriza«). Njegovo pesniško izročilo je postalo dostopno javnosti z izdajo zbirke leta 1927 in »Izbranih pesmi« leta 1931. V vsej svoji globini in pomembnosti pa se nam je razkrilo šele po osvoboditvi, ko je iz-

šla leta 1946 prva knjiga njegovega Zbranega dela, ki vsebuje skoraj polovico doslej še neobjavljenih umotvorov, med njimi dobršen del njegove socialne lirike. Kosovelova pesem je globoko čustvena ter spričo svoje neposrednosti v izrazu človeško na moč pretresljiva. Naj opeva kraško zemljo ali pa svoje predsmrtne slutnje, naj slika propad Evrope (»Ekstaza smrti«) ali pa izpoveduje svoj socialni nazor ter vero v novega človeka in novo družbo, vedno je pristen, do dna odkritosrčen, polnokrven umetnik.

Izdajatelj, lastnik, odgovorni urednik lista: dr. Matko Scharwitzl, Wien XVI, Ottakringstrasse 83. — Glavni urednik: dr. Franc Zwitner. — Uredništvo in uprava: Wien IV, Waaggasse 6/II. Telefon B 29-9-20. — Podružnica uprave: Celovec (Klagenfurt), Völkermarkterstrasse 21/I. — Tiska: »Globus«, Zeitungs- Druck- und Verlagsanstalt G. m. b. H., Wien I, Fleischmarkt 3—5.

PREŽIHOV VORANC

Ranjenka je bila že več kakor štiriindvajset ur skrita pri hiši in očetu še ni nihče povedal, kaj se je zgodilo. Toda oče je vedel, da se je nekaj zgodilo, ker je opazil, da je mati šla čez dan parkrat v samotno kaščo. Zvečer je dolgo ni bilo od nikoder. Spraševal pa ni za vzrokom in si je svoje mislil. Pred par dnevi je slišal boj na gori in takrat ga je zaskrbelo za sinom. Ko se mu je ta vrnil zdrav v hišo, je bil spet pomirjen. Toda stvar z zdravnikom ga je spekla. Nikdo ni poznal zdravnika, ki bi ga za tak primer lahko poklical v hišo. V trgu je bil sicer zdravnik, ki ga je poznal in ki ga Nemci ob prihodu niso pregnali ali izselili, ker je imel Nemko za ženo. O njem ni vedel kaj drugega kakor to, da je velik pijanec in da ordinira največ v gostilni. Ko mu je mati razodela nalogo, se je počohal za tilnikom, malo pomislil, potem pa mirno rekel:

»Mati vlez se v posteljo!»

Potem je odšel v shrambo in snel s kljuke veliko, povojeno pleče in vzel iz stelaže dvolitrsko steklenico črničevca, nato je šel v hišo, kjer se je žena ravno pripravljala v posteljo in je vprašal kar skozi vrata:

»Kako pa ji je ime?»

»Kristina,« je odgovorila mati in legla.

Oče je zaprl vrata in odšel v trg. Trg je bil ta dan ves pokonec. Vojenk, kakor večina kmetov, brez velike sile ni zahajal v trg, odkar so ga okupirali Nemci. Iz trga ni prihajalo ničesar dobrega za ljudstvo in zato se ga je izogibal tudi on. Danes pa se je pripravljal trg na pogreb žrtev boja v gori. Vse hiše so bile okrašene s kljukastimi zastavami in celimi stogi zelenja, ko da bi se imela vršiti kaka parada ne pogreb desetih ljudi. Po trgu so se sprehajali tuji vojaki v čr-

nih in rjavih srajcah, kakor bi bil ves svet njihov. Ker so ljudje iz okolice, ki jih je videl v trgu, vstopali v hišo, kjer so bili padli vojaki na odru, je vstopil tja tudi Vojenk. Postal je pred krsto, v kateri je ležal tisti drvar, ki je bil za kašipota, in ga je poznal od mladosti. Pred njegovo krsto je samo pokimal, nato pa je odšel iskati zdravnika, katerega pa ni našel v gostilni, ker so bile gostilne prazne, odkar so prišli Nemci v deželo.

»Žena mi je zbolela,« je rekel zdravniku in mu dal na mizo, kar je prinesel s seboj.

»Kaj pa je?« je vprašal ta.

»Rano ima, ker se je vsekala,« je dejal Vojenk mirno.

Zdravnik je napolnil torbo z obvezilnim materialom in potem sta odšla.

Hodila sta celo uro po samotnih poteh do Vojenkove domačije. Oba moža sta bila redkobesedna, danes pa sta bila še bolj. Vojenk je poznal zdravnika, da je bil zmerom dober Slovenec, čeprav je imel Nemko za ženo. Kadar je bil malo natrkan, je zmerom vpil »Živio« po gostilnah. Odkar je bil okupator v deželi, je to opustil, ali kaj slabega ni bilo slišati o njem. Zdravnik je poznal starega Vojenka kot starokopitnega, bogu vdanega kmeta, ki se je potuhnil, odkar je gospodaril okupator, Vojenk

je razmišljal, kako bi zdravniku povedal resnico, toda odlašal je tako dolgo, da sta oba prej prišla domov, preden je spravil kako besedo iz sebe. Nekako bo že, si je mislil kmet. Nekako bo že si je mislil zdravnik, ki je slutil, da gre za neko drugo stvar.

Doma je zdravnik našel kmetico v postelji. Ko jo je videl, je že tudi vedel, da ji ničesar ne manjka. Vendar jo je pregledal in ji dejal:

»Vi ste bolni na ledvicah in morate imeti počitek. Ostati morate v postelji vsaj en teden, potem bomo pa videli. Ali imate pri hiši zanesljive ljudi?»

»Popolnoma zanesljive, ker smo sami domači. Lahko ste brez skrbi,« je dejal Vojenk.

»Potem pa na dan s tisto drugo stvarjo!»

Zdravnikov glas se je nekoliko tresel.

»Mati, boš ti šla zraven,« je dejal stari Vojenk.

Vojenka se je dvignila iz postelje in odšla z zdravnikom v kaščo, kjer je bilo skrivališče. Ko je zdravnik lezel po lestvi do luknje, je na ves glas klical Nemce in partizane in vso to hudo dičevo vojno, ki ni drugega kakor ena sama velika neumnost. Potem se je lotil ranjenke, ki je imela hudo vročino.

(Dalje.)